

તરબુચની આધુનિક ખેતીમાં ખાતર તથા પિચત વ્યવસ્થાપન

આવરણથી થતા ફાયદાઓ

- નીંદણ નહીવત
- ખાતરની બચત
- ઝડપી છોડનો વિકાસ
- રોગ જીવાત ઘટે

પારવવું:—

છોડની સારી વૃદ્ધિ થયાબાદ ખામણા દિઠ એક છોડ રહેવા દઈને વધારાના છોડ કાઢી નાંખવા હાઈબ્રીડ તરબુચની ખેતીમાં છાટણી ખુબ મહત્વનો ભાગ ભજવે છે. જેમા શરૂઆતમાં એક મુખ્ય અને બીજી બે બાજુમાં શાખા રાખી બાકીની કાઢી નાખવી. આ કાર્ય જ્યારે તરબુચ નાના હોય ત્યારે કરવું. ફળની સંખ્યા કરતા કદ પર ભાર મૂકવાનો હોય ત્યારે ફળ નાના હોય તે વખતે વધારાના ફળો તોડી નાખી સંખ્યા ઓછી કરવી જેથી બાકી રહેલા ફળોનો વિકાસ સારો થાય.

લણણી

તરબુચના ફળની પરિ પકવતા માટે નીચેના મુદ્રાઓ ધ્યાનમાં લેવા.

- પ્રકાડને છેડે તણાવો સુકવા માડે
- ફળને આંગળીના ટકોરા મારતાં ભાતુ જેવો રણકાર આવે તો ફળ અપરિ પવ છે જ્યારે ઘેરો બોદો અવાજ આવેતો તે ફળ પરિ પકવ
- ફળના ડીટા આગળ લાગેલ વેલો લીસો અને બીલકુલ રુવાટી વગરનો દેખાયતો તરબુચ પાકી ગયુ તેમ માની શકાય.

ઉત્પાદન

તરબુચનો પાક ૮૫ થી ૯૦ દિવસનો છે. તેમાં આધુનિક ખેતી પદ્ધતિ કરતા ફળોનું ઉત્પાદન હેક્ટર દીઠ ૩૦ થી ૪૦ ટન જેટલું મળે છે.

અર્થકરણ:—

ટપક પદ્ધતિનો વાર્ષિક ખર્ચ (રૂ./હે) —	૧૦,૦૦૦/-
આવરણ (કાળુ પ્લાસ્ટીક) ખર્ચ (રૂ./હે) —	૧૫,૦૦૦/-
ખેતી ખર્ચ (રૂ./હે) —	૫૦,૦૦૦/-
કુલ ખર્ચ (રૂ./હે) —	૭૫,૦૦૦/-
કુલ આવક (રૂ./હે) —	૧,૭૫,૦૦૦/- થી ૨,૦૦,૦૦૦/-
ચોખ્ખી આવક (રૂ./હે) —	૧,૦૦,૦૦૦/- થી ૧,૨૫,૦૦૦/-

સંકલન

ઈજ. બી.એમ. સોલીયા, ઈજ. એન.જી. સવાણી, ડો. સી.ડી. દેસાઈ, શ્રી. પી.એસ. મિસ્ત્રી, ડો. એ.પી. ગોંગે, ડો. સી.એસ. દેસાઈ, શ્રી. કે.કે. પટેલ અને ડો. વી.પી. ઉસદીયા

જળ અને જમીન વ્યવસ્થાપન સંશોધન યુનિટ

નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી, નવસારી

વર્ષ : ૨૦૧૫-૧૬

તરબુચ (Citrullus lanatus) ને અંગ્રેજીમાં વોટરમેલન (Watermelon) કહેવાય છે. તરબુચનો પાક આર્શિવાદ સમાન છે કારણ કે પાક ફળો પાણીની ગરજ સારે છે જેથી તરબુચને રણનું અમૃત તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. આ પાકના ફળમાં લોહતત્વનું પ્રમાણ વધુ હોય છે અને આખા વર્ષ દરમ્યાન તરબુચનું વાવેતર થાય છે પરંતુ આ પાક ઉનાળામાં સારો થાય છે.

આબોહવા

તરબુચના પાકને સુકું અને ગરમ હવામાન વધારે માફક આવે છે. સુકું અને ઓછા ભેજવાળુ વાતાવરણ તરબુચના વેલાને ઝડપથી વિકાસ માટે અનુકૂળ આવે છે અને આ તરબુચને પાકવાના સમયે જરૂરી છે. ઉનાળામાં સખત સૂર્યપ્રકાશના લીધે તરબુચની મીઠાશ વધે છે તેમજ રોગ અને જીવાતના પ્રશ્નો ઓછા રહે છે.

સુધારેલી જાતો

૧.	સુગર બેબી/હની બેબી	૪.	દુર્ગા મીઠા
૨.	અરકા જયોતી	૫.	દુર્ગાપુર કેસર
૩.	અરકા મજાક	૬.	શીપર

જમીન અને જમીનની જાળવણી

તરબુચની ખેતી મુખ્યત્વે બધાજ પ્રકારની જમીનમાં કરી શકાય છે. તેમાય નદી કિનારાની પટની જમીન ગોરાળુ, રેતાળ જમીનમાં ફળોનું ઉત્પાદન વધારે રહે છે. તરબુચના પાકના વાવેતર માટે જમીન બરાબર ખેડ કરી તૈયાર કરવી. જમીનની તૈયારી સમયે પાયાના ખાતરો આપી જમીનમાં ભેળવી દેવા.

વાવેતર: ૨ મીટર × ૧ મીટર મુજબ સામાન્ય રીતે પાકની વાવણી કરવામાં આવે છે.

પિયત

તરબુચની ખેતીમાં પિયત વ્યવસ્થા ખૂબજ અગત્યની છે. પાકને રેલાવીને પિયત આપવાથી ફળ પાણીના સંપર્કમાં આવવાથી અને ઉનાળાના સખત તાપને લીધે માઠી અસર થાય છે. વળી આવી રીતે ચીલાચાલુ પધ્ધતિથી પિયત આપવાથી બે પિયત વચ્ચેના ગાળામાં શરૂઆતમાં વધારે ભેજ રહે છે અને છેલ્લે ભેજની ખેંચ હોવાથી પાકના વૃદ્ધિ અને વિકાસ તેમજ ખાસ કરીને ફળના વિકાસ અવસ્થાએ માઠી અસર થાય છે જેના લીધે ઉત્પાદન ઓછું મળે છે. પરંતુ તરબુચના પાકને ટપક પિયત પધ્ધતિથી પિયત આપવામાં આવેતો પાકને સતત ભેજ મળી રહે છે જેના લીધે મૂળનો વિકાસ સારો થાય છે. જેથી સારૂ ઉત્પાદન મળે તે માટે ઉનાળામાં તરબુચના પાકને ૮

લીટર/કલાક ના ટપકણીયા છોડ દિઠ અડધા થી ત્રણ કલાક સુધી પાકના ઘેરાવા મુજબ પિયત આપવું.

ટપક પિયત પધ્ધતિ

લેટરલ અંતર:-	૨ મીટર
ટપકણીયાની સંખ્યા:-	બે છોડ વચ્ચે ૧
ટપકણીયા વચ્ચેનું અંતર:-	૧ મીટર
ટપકણીયાની ક્ષમતા:-	૮ લીટર / કલાક

ખાતર

જમીન તૈયાર કરતી વખતે હેક્ટર દીઠ ૩ થી ૪ ટન જેટલુ સારુ કોહવાયેલુ છાણીયુ ખાતર છોડની નજીક રીંગમાં આપવુ.

હાઈબ્રીડ જાતનું વાવેતર કરવું હોય ત્યારે રાસાયણીક ખાતરનો જથ્થો ૧૫૦-૭૫-૭૫ ના.ફો.પો. કિલો/હે. પ્રમાણે આપવો. આ ખાતર પૈકી ૧૦૦% ફોસ્ફરસ, ૧૦% નાઈટ્રોજન અને ૧૦% પોટાશ પાયામાં આપવા તથા બાકીનો નાઈટ્રોજન અને પોટાશનો જથ્થો બીજના ઉગાવાના ૧૫ દિવસ બાદના અઠવાડીયાના અંતરે ૬ સરખા ભાગમાં આપવા. જો જમીનમાં નિમેટોડસ (કૃમિ) નો ઉપદ્રવ જોવા મળતો હોય તો શરૂઆતમાં જમીનમાં કાર્બોફ્યુરાન દવા હેક્ટરે ૧૨ કિલો પ્રમાણે આપવી જોઈએ.

વાવેતર સમય

મુખ્યત્વે તરબુચના પાકની વાવણી જાન્યુઆરી / ફેબ્રુઆરી થી લઈ માર્ચના અંત સુધીમાં કરવામાં આવે છે. જમીનનું પત અને જમીનની ફળદ્રુપતાને ધ્યાનમાં રાખીને તરબુચનું ૨ મી. × ૧ મી. તથા ૧.૫ મી × ૧ મી. ના અંતરે વાવેતર કરવામાં પણ આવે છે. આમ આ અંતરે વાવણી કરવામાં આવેતો હેક્ટર દિઠ ૩-૪ કિગ્રા જેટલા બીયારણની જરૂરીયાત રહે.

નીંદણ નિયંત્રણ

આ પાકના મૂળ ઉડા જતા નથી આથી નીંદણનો નાશ કરવા માટે છીછરી આંતરખેડ કરવી. વેલા મોટા થયા બાદ ખૂર પીથી નીંદણ કરવું.

આવરણ

તરબુચના પાકમાં ૮૦ થી ૯૦% નિંદણ નીયંત્રણ, રોગ જીવાત ઘટાડવા તથા ઉત્પાદન વધારવા હેતુ સર જો પ્લાસ્ટીક મલ્ટીગ તરીકે કાળા તથા સીલ્વર રંગ ના મલ્ટીનો ઉપયોગ કરવામાં આવેતો ઘણો ફાયદો થાય છે. શેરડીની રાળ, પરાળનો પણ ઉપયોગ કરી શકાય છે. મલ્ટીગ ૫૦% વિસ્તારમાં ૨૫ માઈક્રોન થી લઈ ૫૦ માઈક્રોન જાડાઈનું કરી શકાય છે.